

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سروچه

آموزش و پرورش یا ابزاری برای حفظ وحدت ملی

امروزه آموزش و پرورش بین تمامی جوامع از اهمیت خاصی برخودار است. شاید علت اصلی آن را بتوان در نقشی دانست که آموزش و پرورش به عنوان ابزاری برای ایجاد یا حفظ وحدت ملی و ارتقاء سطح زندگی مردم ایفاء می‌کند، جستجو کرد. به هر حال آنچه مسلم است این است که در طی چند دهه اخیر، جهان شاهد گسترش سریع آموزش و پرورش در کشورهای مختلف جهان بوده است. امروزه در تمامی کشورها آموزش همگانی حق طبیعی هر شهروند به شمار می‌رود. برخی از کشورها توانسته اند به این هدف اساسی نایل آیند و برخی دیگر هنوز راه زیادی برای پیمودن پیش رو دارند.

به موازات گسترش کمی تعداد داش آموزان، هزینه‌های آموزشی چه از ناحیه دولتها و چه از ناحیه خانواده‌ها افزایش یافته است و سهم بیشتری از بودجه‌ها به بخش آموزش اختصاص پیدا کرده است. افزایش هزینه‌های آموزشی از یک سو و محدودیت منابع از سوی دیگر، اهمیت توجه به برنامه‌ریزی آموزشی را آشکار ساخته است.

تجربه نشان می‌دهد که کشورهایی که در برنامه‌ریزی‌های گذشته خود به عامل محدودیت منابع و توان اجرایی دستگاههای تأمین کننده آن توجهی نکرده‌اند با بحران جدی ناشی از کثرت تقاضا برای تحصیل و کمبود امکانات روبرو شده‌اند و با رقیق‌تر

کردن منابع برای رساندن آموزش به تعداد بیشتری از دانشآموزان به مقابله با مشکل شناخته‌اند و در نتیجه درچین کشورهایی کیفیت آموزشی تا آنجا تزل پیدا کرده که دیگر شاید نتوان آموزش و پرورش را در این کشورها سرمایه‌گذاری محسوب کرد. اینگونه کشورها معمولاً به دلیل پایین بودن کیفیت خدمات آموزشی با مشکل جدی افت تحصیلی نیز شدیداً مواجهند.

در دهه هشتاد میلادی، بسیاری از کشورهای در حال توسعه با بحران اقتصادی روپرتو بوده‌اند. درچین کشورهای آموزش و پرورش با تنگی شدید مالی مواجه بوده است که اثرات نامطلوبی را در فرآیند تدریس و یادگیری بر جای گذاشته است. گزارش نشان می‌دهد که هزینه عمومی آموزش و پرورش به عنوان درصدی از تولید ناخالص ملی بین سالهای ۱۹۸۰ و ۱۹۸۶ میلادی در کشورهای آفریقایی از ۵/۲ به ۴/۴ در کشورهای آسیایی (بجز کشورهای عربی) از ۴/۶ به ۴/۴ و در آمریکای لاتین از ۳/۹ به ۳/۵ کاهش پیدا کرده است. هزینه عمومی آموزش و پرورش به ازای هر سکه (به دلار آمریکا و به قیمت جاری) در کشورهای آفریقایی از ۳۳ دلار به ۱۵ دلار و در آمریکای لاتین از ۸۸ دلار به ۶۰ دلار تزل یافته است. جاذبه شغل معلمی در بسیاری از کشورها پایین آمده و غیبت معلمان یافته و نظارت مدیران بر کار آنها کمتر شده است. تراکم کلاسی در بسیاری از کشورهایی که با بحران اقتصادی روپرتو بوده‌اند، افزایش یافته است و

این مشکلات به ویژه در کشورهایی که از ترخ بالای رشد جمعیت برخوردارند و قدمت آموزش و پرورش در آنها به شیوه نوین مدرسه‌ای از چند دهه‌سال تجاوز نمی‌کند، یافته بوده است. مطالعات انجام شده در رابطه با آموزش و پرورش ایران نیز هشداردهنده است، که باید از تجربیات سایر کشورها در شیوه تأمین منابع مورد نیاز آموزش و پرورش استفاده کرد. انجام مطالعات تطبیقی در زمینه روش‌های مدیریت آموزش و پرورش، به ویژه در شرایط فعلی، روش تأمین منابع مالی می‌تواند بسیار سودمند باشد. گرایش به توسعه مدارس خصوصی از جمله اقداماتی است که در بسیاری از کشورها مشاهده می‌شود. در کنار این اقدامات همواره بحث پیرامون اثرات توسعه مدارس خصوصی بر ناوارهای آموزشی و عدالت اجتماعی مطرح است. برخی معتقدند که ایجاد

مدارس خصوصی مغایر اصل عدالت اجتماعی و برخی دیگر این اقدام را کامی در جهت سرعت دادن به برقراری عدالت به شمار می آورند. آگاهی و اطلاعات از تجربیات علمی سایر کشورها و از نظرات اندیشمندان می تواند به ویژه در شرایط کنونی جامعه ما که این گرایش خاصه از ناحیه سیاستمداران مشاهده می شود، مفید باشد. با عنایت به ملاحظات فوق مقالات:

- جایگاه مدارس تجربی در نظام تعلیم و تربیت

- مدارس غیراتفاقی و نقش آن در ایجاد فرصتهای برابر آموزشی

- بازنگری تجربه برنامه ریزی توسعه آموزش و پرورش در ایران ...

- آموزش و پرورش در پاکستان و وجوده ممیزة آن با آموزش و پرورش در ایران

. در ک کودکان دبستانی از مفاهیم دینی

- ارزشیابی شیوه ارائه محتوای کتابهای فرهنگ اسلامی، تعلیمات دینی مقطع ابتدایی

- تحلیلی بر وضع سواد - مسئله افت تحصیلی استان گیلان به صورت خلاصه

- گزارشی از برنامه انتخاب بهترین مقالات مندرج در فصلنامه تعلم و تربیت سال ۱۳۶۸

در این مجلد به چاپ رسیده است که اشاء... در ارتقاء دانش و پیش دست اندرکاران تعلیم و تربیت و بالتبیحه در بالا بردن کیفیت این نظام، مؤثر خواهد افتاد.

والسلام، سردییر